

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.577/2011/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú eljárásban Dr. ..., a másodfokú eljárásban Dr. ...pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű felperes neve, címe felperesnek - Dr. Egresi Zoltán ügyvéd (cím) által képviselt **I.r. alperes neve, címe** I. rendű és az OIT Hivatal Jogi Képviseleti Főosztály (1363 Budapest, Pf.: 24.) által képviselt Hajdú-Bihar Megyei Bíróság (4025 Debrecen, Széchenyi u. 9.) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11.P.20.300/2010/33. sorszámú ítélete ellen a felperes által 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A H. Megyei Közigazgatási Hivatal KH....-4/2001. számú határozatában az I. rendű alperes jogelőde, a ... Kht. kérelmére indult kisajátítási eljárásban a Magyar Állam javára a 4. számú főközlekedési út H.-t elkerülő szakaszának megépítése érdekében 50 000 forint/aranykorona értéken, 730 500 forint kártalanítás ellenében kisajátította a felperes h.-i ..74/43 helyrajzi számú szántó ingatlanát. A felperes ezt meghaladó kártalanítási összeg iránti igénye utasításának indoka az volt, hogy nem igazolta földje általa hivatkozott bio minősítését a Magyarországon ilyen tanúsítvány kiadására jogosult **B. H.** Kht-tól származó tanúsítvánnyal.

A felperes által a kisajátítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a II. rendű alperes Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2006. január 10-én hozott 7.K.30.249/2004/25. sorszámú ítéletében a keresetet elutasította.

A II. rendű alperes az ítéletet a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.640/2003/7. számú hatályon kívül helyező végzése alapján megismételt eljárás keretében hozta.

A II. rendű alperes a megelőző, hatályon kívül helyezett ítéletében a kisajátítási határozatot megváltoztatta, a felperes részére járó kártalanítás összegét 1 250 000 forint összegre felemelte. E jogerős ítélet alapján az I. rendű alperes jogelőde teljesített. A kifizetett 508 575 forint többletkártalanítást az I. rendű alperes jogalap nélküli gazdagodás címen követelte vissza a felperestől. A H. Városi Bíróság 3.P.20.538/2006/3. sorszámu, 2007. május 9-én első fokon jogerőre emelkedett ítéletében kötelezte a felperest az I. rendű alperes javára a többletkártalanítás összegének és 2006. január 11. napjától esedékes kamatainak a visszafizetésére. Indokolása szerint az összeggel a felperes a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint jogalap nélkül gazdagodott, mert a kifizetés tartozatlanul történt. A H. Városi Bíróság az I. rendű alperes végrehajtást kérő kérelmére végrehajtási lap kiállításával 2007. szeptember 6-án elrendelte a felperes adóssal szemben a végrehajtást. **R. T.** önálló bírósági végrehajtó ingatlanvégrehajtás során árverésen értékesítette a felperes d.-i ...4/117 helyrajzi számú ingatlanát és végrehajtást vezetett a felperes nyugellátására. A végrehajtási jog bejegyzésre került a felperesnek a d.-i ...81 helyrajzi számú zártkerti ingatlanban lévő $\frac{3}{4}$ tulajdoni illetőségére is.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Kfv.II.39.104/2006/8. sorszámu ítéletében a II. rendű alperes közigazgatási perben hozott 7.K.30.249/2004/25. sorszámu ítéletét hatályában fenntartotta. A felperes ítélet elleni perújítási kérelmét a II. rendű alperes 2007. október 19-én, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant utasította el. A felperes kérte a d.-i ...481 helyrajzi számú ingatlanban lévő tulajdoni hányadára a végrehajtási jog bejegyzéséről rendelkező földhivatali határozatnak a bírósági felülvizsgálatát is, kérelmét a II. rendű alperes 9.Kpk.30.286/2008/5. sorszámu végzésében elutasította. Az elárverezett felperesi ingatlan árvevési vevője a felperessel szemben birtokvédelmi eljárást kezdeményezett a jegyző előtt.

A jelen eljárás fizetési meghagyással indult, a kötelezettek ellentmondása folytán alakult perré. A felperes - pártfogó ügyvédje által pontosított - kereseti kérelme az volt, hogy a bíróság az I. rendű alperest 7 342 793 forint kártalanítás és 12 000 000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezze. Indoka szerint a 7 342 793 forint további kártalanítás azért szükséges, mert a kisajátítási eljárásban megállapított kártalanítási összeg nem értékarányos, ezért nem ért egyet sem a megállapított 700 000 forint kisajátítási kártalanítási összeggel, sem az 508 575 forint visszafizetésével. A felperes 12 000 000 forint nem vagyoni kárigényének azt az indokát adta, hogy a kisajátítási eljárás tizenkét éve indult és az őt ért megpróbáltatások miatt évi 1 000 000 forint összeg illeti. Tizenkét éve pereskedik és az sem volt elég, hogy az általa kért kártalanítást a bíróság számára megítélje, pedig ha megkapta volna, ingatlanforgalmazási vállalkozást tudott volna beindítani. Erre vonatkozóan terjesztett elő tanúbizonyítási indítványt, illetve kérte a munkaügyi központ megkeresését. Ingatlanforgalmi szakértő és nem vagyoni kára megítéléséhez pszichológus szakértő kirendelését kérte.

A felperes keresete a II. rendű alperessel szemben a korábbi ítéleteiért történő elégtételadásra irányult oly módon, hogy intézkedjen a végrehajtási jog törlése, a végrehajtóval és másokkal szembeni birtokvédelme, a bíróság tekintélyének helyreállítása

érdekében. Sérelmezte azt is, hogy a bíróság ítéletében őt jogalap nélküli gazdagodónak minősítette.

Kérte a fizetési meghagyás záradékolását az I. rendű alperes tekintetében ellentmondása hiányában. Eljárási kifogást terjesztett elő amiatt, hogy a bíróság az elsőfokú eljárásban elmeszakértőt akart kirendelni elmeállapota megvizsgálására.

Az alperesek a kereset elutasítása iránt terjesztettek elő ellenkérelmet.

Az elsőfokú bíróság ítéletében - a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és a 84. § (1) bekezdésének c) pontja valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 2. §-ának (1) bekezdése és 7. §-a rendelkezéseinek felhívásával - a keresetet bizonyítottság hiányában elutasította és kötelezte a felperest az alperesek javára perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság indokai szerint a kisajátítási eljárásban fizetendő kártalanítás mértékét, miután azt jogerős bírósági ítélet megállapította, később vitássá tenni, annak felemelését kártérítés jogcímen kérni nem lehet. Megállapította, hogy a kártérítési felelősséget megalapozó alperesi jogellenes magatartást a felperes nem bizonyította.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása, az alperesek kereseti kérelmének megfelelő marasztalása iránt. Indokai szerint a 7 342 793 forint összegű kártalanítás iránti követelése azért alapos, mert sehol nem vették azokat a speciális körülményeket figyelembe, ami azt alapozta volna meg, hogy az ingatlana miért ér sokkal többet annál, mint amit korábban megállapítottak. A kisajátítási eljárás óta eltelt tizenkét évben folyamatosan próbálta igényét érvényesíteni és ezalatt az idő alatt őt rengeteg megpróbáltatás érte. Ennyi idő alatt sem kapta meg azonban a szakszerű és jogszerű kártalanítási összeget és ez a körülmény alapozta meg a jogellenes magatartást, amelyet az elsőfokú bíróság ítélete meghozatalánál nem értékelt, nem vett figyelembe. Sérelmezte tanúbizonyítási indítványa elutasítását, illetve azt, hogy a munkaügyi központ megkeresése iránti bizonyítási indítványa mellőzésének indokát az ítéletében az elsőfokú bíróság nem adta.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítélet tábla a fellebbezési kérelemmel megerősített kereseti indokok miatt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette, ennek tükrében is osztja az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését, annak indokait a fellebbezés indokaira tekintettel a következőkkel egészíti ki.

Az I. rendű alperes marasztalására irányuló kereset célja, hogy a felperes az általa megfelelőnek tartott kisajátítási kártalanítási összeghez jusson hozzá, míg a nem vagyoni kár ennek elmaradása és aziránt eredménytelenül kezdeményezett bírósági eljárások miatti sérelme valamint a - vállalkozása beindításának elmaradásából származó - vagyoni hátránya kompenzálására lenne hivatott.

Az ítélet tábla szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 177. §-ának (2) bekezdése szerint a kisajátítás részletes szabályairól külön törvény rendelkezik, ez pedig a felperes ingatlan kisajátításának időpontjában a kisajátításról szóló 1976. évi 24. törvényerejű rendelet és a végrehajtásáról szóló 33/1976. (IX. 5.) MT rendelet volt. A tulajdonosnak a kisajátított ingatlanáért megfelelő kártalanítást kellett kapnia, amelynek összegét a jogszabályban meghatározott tényezők együttes mérlegelésével, meghatározott eljárási rendben, mégpedig a kisajátítást kérő kérelmére indult kisajátítási eljárásban hozott államigazgatási határozat állapíthatta meg, amely ellen a kártalanítási összeg meghatározására vonatkozó rendelkezése tekintetében jogorvoslatnak államigazgatási úton nem volt helye. Ha a tulajdonos vitatta a megállapított kártalanítási összeget, a kisajátítási határozat elleni rendkívüli jogorvoslatként a határozat bírósági felülvizsgálatát kérhette a határozatot hozó államigazgatási szerv és a kisajátítást kérő ellen a kisajátítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított közigazgatási perben. E perben volt csak a bíróságnak lehetősége arra, hogy a tulajdonos részére az államigazgatási határozatban megállapított kisajátítási kártalanítás összegét meghaladóan többletkártalanítást állapítson meg, az államigazgatási határozat megváltoztatásával a kisajátítást kérőt többletkártalanítás fizetésére kötelezze.

Sem a kisajátítás - mint a tulajdon elvonásának szigorú jogszabályi feltételekhez és az illetékes hatóság engedélyező határozatához kötött módja -, sem a kisajátítási eljárásban meghatározott kártalanítási összegen túli kötelezettségvállalás hiánya nem jogellenes tevékenység. Ezért a kisajátítást kérő jogutódjaként az I. rendű alperes kártérítési felelőssége a felperes kereseti indokai alapján nem állapítható meg, a jogellenesség hiányában pedig sem vagyoni, sem nem vagyoni kár megfizetésére nem kötelezhető.

Ezért a felperes által a kártérítési követelése alátámasztására indítványozott tanúbizonyítás szükségtelen volt, annak mellőzése az elsőfokú bíróság részéről helyesen történt, ezért azt az ítélet tábla is elutasítja.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 163. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el. A bíróság dönt arról, hogy az ügyben bizonyítandó releváns tények a bizonyítási indítványban foglalt mely bizonyítás elrendelését indokolják. A bíróság nem köteles a fél által előterjesztett valamennyi indítványnak eleget tenni. Ebben az esetben azonban a pert érdemben lezáró ítélet indokolásában a bíróságnak számot kell adnia azokról az okokról, amely miatt a fél által felajánlott bizonyítást mellőzte. Észlelte az ítélet tábla is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek annyiban nem tett eleget, hogy nem utalt minden általa mellőzött felperesi bizonyítási indítvány esetében a mellőzés indokaira. Tekintettel azonban arra, hogy azzal az ítélet tábla is egyetértett, a fentiekben pótolta a mellőzés indokait.

A II. rendű alperes iránti kereset célja, hogy adjon a felperes számára elégtételt a kisajátítási kártalanítással összefüggő és számára hátrányos döntésekkel lezárt - közigazgatási és polgári - perek eredményeként indult végrehajtási eljárásban elszenvedett sérelmeiért, mentesítse a végrehajtás számára hátrányos következményei alól. Az elégtételadás módjaként a II. rendű alperes arra történő kötelezését kívánta a perben

elérni, hogy intézkedjen a végrehajtási jog törlése iránt, részesítse „birtokvédelemben” a végrehajtóval és másokkal - feltehetően az árverési vevővel - szemben, ezáltal helyreállítva a bíróság tekintélyét.

Az ítélet tábla a felperes által a végrehajtási eljárás során és azzal kapcsolatban elszenvedett sérelmek jelen perben történő orvoslása iránti keresettel összefüggésben a következőkre mutat rá. A jogerős bírósági határozatok végrehajtásának a foganatosítása a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 255. §-ának (1) bekezdése szerint - a bírósági szervezettől elkülönült - önálló bírósági végrehajtó feladata. A végrehajtási eljárásban a felek a végrehajtást kérő és az adós. A végrehajtó által foganatosított végrehajtási cselekmények - legyen az akár az adós ingatlanának lefoglalása és annak érdekében a végrehajtási jog ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése, akár az ingatlan árverési értékesítése és az árverési vevő birtokába adása - olyan intézkedések, amelyek ellen mind az adós, mind a végrehajtást kérő jogorvoslattal élhet, a Vht. 217. §-ának (1) bekezdése szerint végrehajtási kifogást terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bíróságnál. Csak a kifogás alapján indult nemperes eljárásban hozhat a bíróság olyan határozatot (végzést), amelyben a végrehajtó intézkedését megsemmisíti vagy a végrehajtót valamilyen intézkedés megtételére kötelezi. A végrehajtási jog törlése iránti intézkedés is az önálló bírósági végrehajtó előtt folyamatban lévő végrehajtási eljárásban történhet. Ezentúl a végrehajtó - a bírósági jogkörben okozott károkért való polgári jogi felelősségi szabályok szerint - kártérítési felelősséggel is tartozik.

A Vht. 220. §-a szerint pedig, ha a végrehajtás foganatosítása során a jogsérelem a rendőrség, az ingatlanügyi hatóság vagy más szerv eljárásában történt, az említett szervek eljárásáról szóló jogszabályok szerint van helye jogorvoslatnak.

A kívülálló harmadik személyekkel szembeni birtokvédelem szükségessége esetén a birtokától megfosztott, illetve a birtoklásban megzavart birtokos a birtokvédelmi igényét a birtoklásában őt megzavaróval, a birtokháborítást elkövetővel szemben érvényesítheti a jegyző hatáskörébe tartozó birtokvédelmi vagy a helyi bíróság előtt polgári peres eljárásban (Ptk. 191-192. §, Ptké. 26-29. §, 228/2009. (X.16.) Korm. rendelet).

A felperes által sérelmezett, a jogalap nélküli gazdagodás jogcímen az I. rendű alperes javára őt marasztaló elsőfokú bíróság által hozott ítélet csak a polgári perrendtartás szerinti eljárási rendben, rendes (fellebbezési), illetve rendkívüli (perújítás, felülvizsgálat) jogorvoslati eljárásban lett volna felülvizsgálható.

A fent kifejtettekre tekintettel nincs arra jogi lehetőség, hogy a felperes közvetlenül a II. rendű alperesként perbevonott bírósággal szemben érvényesítse kereseti igényét.

A felperes alaptalanul kérte a kérelmére a pert megelőzően kibocsátott fizetési meghagyás jogerősítését is az I. rendű alperessel szemben. A meghagyások ellen igénybe vehető rendes jogorvoslat az ellentmondás, a kötelezett által előterjesztett ellentmondás folytán - az ellentmondással érintett részben - az eljárás perré alakul. Csak ellentmondás hiányában emelkedik jogerőre és válik az ítélettel azonos hatályú, végrehajtható bírói döntéssé a fizetési meghagyás. Az I. rendű alperes részére a meghagyás kézbesítése 2010. március 2-án történt, az ellen a törvényes határidőben, 2010. március 12-én ellentmondással élt, amelyet a bíróság a felperes részére, a 4. sorszámú végzése szerinti felhívással együtt, 2010. április 27-én kézbesített.

Észlelte az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében elmulasztotta a Pp. 114. §-ába ütköző módon a felperes eljárás szabálytalansága miatti kifogásának a figyelmen kívül hagyását megindokolni. A felperes által megjelölt okból az ítélőtábla sem látott lehetőséget az elsőfokú eljárás szabálytalanságának a megállapítására, a kifogás mellőzésének indokait pedig a következők szerint pótolja. A Ptk. 17. §-ának (1) bekezdése szerint gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik. E rendelkezés nem nevesít feltételként egyetlen egészségi okot sem, amelyre visszavezethetőnek kell lennie a belátási képesség teljes hiányának. Azt előidézheti akár aktuális pszichés állapot is. A polgári eljárásjog szabálya szerinti cselekvőképesség hiánya a perbeli cselekvőképességet is kizárja [Pp. 49. § (1)]. Ezért ha a bíróság az előtte folyamatban lévő perben észlel olyan körülményeket, amelyek arra utalnak, hogy a gondnokság alá nem helyezett fél cselekvőképességgel nem rendelkezik, a Pp. 50. § (1) bekezdése alapján a fél perbeli cselekvőképességét - ha e tekintetben kételye merül fel - hivatalból köteles vizsgálni, szükség esetén szakértőt kirendelni.

Mindezek alapján az ítélőtábla a felperesi fellebbezési érvelés értékelésével jogszabálysértés megállapítására nem látott lehetőséget, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét, a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül elbírálva, a szükségesnek ítélt jogi indokolásbeli kiegészítéssel, a Pp. 253. § (2) bekezdés szerint helybenhagyta.

A felperest a személyes költségmentessége folytán a Pp. 84. § (1) bekezdés b) pontja szerint megillető kedvezmény, hogy pervesztessége ellenére mentes a pártfogó ügyvéd díjának a megfizetése alól. Ezért az ítélőtábla a Pp. 87. § (2) bekezdése és a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. § (2) bekezdése szerint megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli. A pervesztés költségmentes felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése szerint a meg nem fizetett illeték megfizetésére sem kötelezhető, a 14. § értelmében az így meg nem térülő költséget az állam viseli.

D e b r e c e n, 2011. október 21. napján.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -